

The Space Needle is a registered trademark and is used with permission.

Tết Festival 2005

Sự Tích Việt Nam Vietnamese Legends and Folklore

Celebrating the Year of the Rooster, Seattle Center, February 5 & 6, 2005

Đại Hội Mừng Xuân Ất Dậu

Với dòng lịch sử dài gần 5,000 năm, Việt Nam chúng ta có một kho tàng không nhỏ về sự tích. Bắt đầu là thời Thượng Cổ, năm 2,879 trước Tây Lịch, Kinh Dương Vương lấy Long Nữ đẻ ra Lạc Long Quân. Khi lên ngôi vua, Lạc Long Quân đã kết hôn với Âu Cơ, con gái của Vua Đế Lai, và sinh trăm trứng nở trăm con. "Một hôm năm mươi con theo mẹ lên núi cao, năm mươi con theo cha ra biển Đông, lập nên một dải đất Việt Nam oai hùng..." như nhạc phẩm "Bài Ca Tiên Rồng" kể. Từ đó nước Văn Lang ta ra đời.

Cho đến năm 257 trước Tây Lịch, nước ta có tất cả 18 vị Hùng Vương thay nhau dựng nước và cai quản nước. Đây còn được gọi là nhà Hồng Bàng, tổng cộng 2,622 năm. Trong giai đoạn này, chúng ta có rất nhiều sự tích thần kỳ.

Vào đời Hùng Vương thứ VI, ở làng Phù Đổng có một cậu bé mới lên 3 tuổi không biết nói, khi nghe tin Vua cần người tài giỏi đi đánh giặc Ân, cậu bỗng nhiên nói được và đòi đi đánh giặc. Cậu bảo cha mẹ nấu cho mấy nồi cơm thật to. Ăn xong cậu vươn vai trở thành một thanh niên tráng kiện, chàng xin Vua cho đúc một con ngựa sắt cao 18 thước, một thanh gươm sắt dài 7 thước để ra trận. Đẹp giặc xong, chàng cưỡi ngựa bay về trời, giặc phương Bắc một phen kinh vía. Ngày nay, ở làng Phù Đổng có đền thờ "Phù Đổng Thiên Vương".

Sau khi dẹp xong quân Ân, Vua Hùng Vương thứ VI muốn truyền ngôi cho con. Từ đó chúng ta có "Sự Tích Bánh Dầy Bánh Chưng". Bánh Dầy có hình tròn tượng trưng cho Trời. Bánh Chưng có hình vuông tượng trưng cho Đất. Hai thứ bánh đặc biệt này đã do Tiết Liêu, chàng Hoàng Tử thứ 18, dâng lên Vua Cha để cúng tổ tiên vào dịp Tết như lời kêu gọi và đã được cha ưng ý truyền ngôi. Cho đến nay, người Việt ta vẫn tiếp tục làm bánh dầy bánh chưng để dâng cúng tổ tiên và trời đất vào mỗi dịp Tết.

Câu chuyện "Trái Dưa Hấu" được ghi lại cũng vào đời vua Hùng. Mai An Tiêm là người con nuôi của Vua. Cậu rất thông minh và tài giỏi nên được vua cha yêu mến. Tiếc thay bị bọn người xấu dèm pha, cả gia đình cậu bị đày ra một hòn đảo hoang sinh sống. Với ý chí kiên cường và sự nhẫn nại, cậu vượt qua khó khăn, trồng một loại dưa trong đó ngoài xanh, lại có vị lạ. Nhờ thế mà gia đình cậu có một cuộc sống sung túc.

Đời vua Hùng Vương thứ 18, chúng ta còn có chuyện Sơn Tinh Thủy Tinh, một Thần Núi và một Thần Biển cùng mong lấy được Công Chúa Mỵ Nương với nhan sắc tuyệt trần.

Nhưng có một nàng mà hai rể
Vua cho rằng như thế hơi nhiều (Nguyễn Nhược Pháp)

Vua bèn cho hai Thần so tài cao thấp. Sơn Tinh đến trước được vợ. Thủy Tinh tức giận nên làm mưa to gió lớn dâng nước đánh Sơn Tinh. Nước dâng cao bao nhiêu thì Sơn Tinh cho núi

Tết Festival 2005

Sự Tích Việt Nam

Vietnamese Legends and Folklore

Celebrating the Year of the Rooster, Seattle Center, February 5 & 6, 2005

cao hơn bấy nhiêu. Đến nay, hàng năm vào tháng 6 tháng 7 nước dâng lên ngập lụt gần núi Tản Viên, Tỉnh Sơn Tây, người ta nghĩ đến chuyện tình của Sơn Tinh Thủy Tinh.

Thủy Tinh năm năm dâng nước bể
Đục núi hò reo đòi My Nương
Trần gian đâu có người dai thể
Cũng bởi Thần yêu nên khác thường (Nguyễn Nhược Pháp)

Cũng vào đời Nhà Hùng, có hai anh em sinh đôi giống nhau như đúc. Vì hai người cùng yêu một cô gái làng bên nên có câu chuyện đáng thương còn mãi đến ngày nay. Người anh cưới được nàng, người em bỏ làng ra đi và trở thành hòn đá vôi sau khi buồn khóc cho đến chết bên giòng suối. Người anh thương nhớ, ra đi tìm em. Tại giòng suối, bên hòn đá vôi chàng đã gục chết và trở thành cây cau. Chờ mãi không thấy chồng về, người vợ lang thang theo con đường mòn tìm chồng. Nàng cũng đi đến bên hòn đá vôi và cây cau rồi chết, thân biến thành giây trầu leo quấn chung quanh thân cây cau. Biết được câu chuyện keo sơn thắm thiết này, Vua Hùng Vương thứ VI ra lệnh lấy trầu, cau, và vôi làm lễ vật trong mỗi hôn lễ gia đình. Đó là câu chuyện "Trầu Cau".

Tiếp theo là câu chuyện "Trọng Thủy My Châu," hoặc là "Cái Nỏ Thần" bắt nguồn trong thời nhà Thục, khi vua của phương Bắc, nhiều lần thua trận bèn lập kế "cưới" My Châu, con gái của Vua An Dương Vương cho con trai mình là Trọng Thủy để lập mưu chiếm nước ta. Cái nỏ do Thần Kim Quy biếu tặng An Dương Vương đã từng giúp ông dẹp giặc đã bị Trọng Thủy lên ăn cắp. An Dương Vương thua trận, biết con gái đã tiết lộ bí mật của nỏ thần cho chồng, nên vua đã chém đầu My Châu trong giây phút nóng giận, ném xuống giếng ở Cổ Loa Thành. Khi đi tìm My Châu, biết nàng đã chết, Trọng Thủy hồi hận và lao đầu xuống giếng sâu chết theo nàng.

Lông ngỗng ngập đường nàng ở đâu
Tuyết trắng bay bay vó ngựa sầu
Một chuỗi hạt trai chìm đáy giếng
Vết cắt tim chàng sắc trắng phau (Trần Mộng Tú)

Vài trăm năm trôi qua vào năm Kỷ Hợi 39 sau Công Nguyên, chúng ta nghe chuyện "Tiếng Trống Mê Linh" hoặc "Đêm Mê Linh" nói về hai chị em Trưng Trắc Trưng Nhị. Bà Trưng Trắc có chồng là Thi Sách, bị Thái Thú Tô Định giết, bà cùng mẹ và em là Trưng Nhị tập hợp các Lạc Hầu, Lạc Tướng, kêu gọi dân chúng bùng giậy đánh đuổi giặc Hán. Đầu xuân Canh Tý 40, cuộc khởi nghĩa phát động bà tuyên thệ 4 điều:

Một xin rửa sạch nước thù
Hai xin đem lại nghiệp xưa họ Hùng
Ba kéo oan ức lòng chồng
Bốn xin vền vẹn sở công lênh này. (Thiên Nam ngữ lục)

The Space Needle is a registered trademark and is used with permission.

Tết Festival 2005

Sự Tích Việt Nam

Vietnamese Legends and Folklore

Celebrating the Year of the Rooster, Seattle Center, February 5 & 6, 2005

Khởi nghĩa thành công, bà lên ngôi xưng Vương, phong quan, tướng cho các thủ lĩnh. Nhưng sau đó nhà Hán sai Mã Viện đem quân sang đánh. Thế yếu chị em bà thua trận. Hai nữ anh thư này đã chống cự cho đến phút cuối và trầm mình ở Hát Giang vào ngày 6 tháng Hai, năm Quý Mão 43.

Theo gót hai Bà Trưng, vào giữa thế kỷ thứ 3 ở làng Cửu Chân tại Núi Tùng, dân Việt chúng ta có một nữ anh thư nữa tên Triệu Thị Chinh tức Bà Triệu. Vì không chịu nổi cảnh tàn ác của quân xâm lăng, Bà đã dấy binh, cưỡi voi và dùng võ thuật đánh đuổi quân xâm lăng ra khỏi bờ cõi. Năm 19 tuổi khi được hỏi về chuyện chồng con, bà để lại một câu nói bất hủ cho hậu thế: " Tôi muốn cưỡi cơn gió mạnh, đạp luồng sóng dữ, chém cá kình ở biển Đông, đánh đuổi quân Ngô, cởi bỏ ách nô lệ, há chịu cúi đầu làm tì thiếp cho người ta sao?"

Trở lại chuyện huyền thoại, "Hòn Vọng Phu", một trong những chuyện cổ tích được nhắc đến khá nhiều, có lẽ nhờ cố nhạc sĩ Lê Thương đã viết 3 ca khúc bất tử kể lại câu chuyện thủy chung của nàng Tô Thị. Cũng có lẽ vì hình mẹ bồng con đứng trông chồng hóa đá vẫn còn đứng sừng sững ở Non Nước mà hàng năm vẫn còn nhiều người ghé thăm.

Ngàn thu đứng đó đến bao giờ
Trông chồng thành đá khối chơ vơ
Xuân tàn Thu đến trông muôn dặm
Gió tạt mưa sa quyết lòng chờ

Một chuyện lâm ly nữa là "Trương Chi My Nương." My nương là một cô con gái cứng của quan tể tướng. Vì yêu say mê tiếng hát của Trương Chi, chàng ngư phủ xấu xí nghèo nàn, My Nương bỗng trở nên ốm nặng và xin cha cho gặp được người có giọng ca mê hồn này. Nàng thất vọng khi đổi mặt. Ngược lại Trương Chi yêu nàng say đắm. Thất vọng cho mối tình đầu, một hôm chàng lao theo giòng nước quên mình. Chàng chết đi nhưng trái tim hóa thành đá ngọc quý và được làm thành tách trà khi đến tay My Nương. Mỗi khi dùng, nàng thấy Trương Chi hiện dưới đáy cốc và cất tiếng hát. Một hôm tách trà đã vỡ ra từng mảnh vụn vì giọt nước mắt thương cảm của nàng rơi vào tách. Phạm Duy đã kể lại câu chuyện qua ca khúc bất tử "Khối Tình Trương Chi". Người đời ca tụng mối tình đầy nước mắt này với hai câu thơ:

Nợ tình chưa trả cho ai
Khối tình thác xuống tuyền đài chưa tan

Trở lại lịch sử, vào đời Ngũ Quý (907-959), năm 938, tổng cộng hơn 1,000 năm nước ta bị đô hộ, anh hùng Ngô Quyền đã đánh đuổi quân Hán ra khỏi đất nước với cuộc chiến thắng vang trên Sông Bạch Đằng. Sự chiến thắng này đã mở đường tự chủ cho các đời Vua Việt, tức Đinh, Lê, Lý và Trần.

Tết Festival 2005

Sự Tích Việt Nam

Vietnamese Legends and Folklore

Celebrating the Year of the Rooster, Seattle Center, February 5 & 6, 2005

Nhắc đến những anh hùng, chúng ta còn có Đinh Bộ Lĩnh, người đã dẹp loạn 12 Sứ Quân và trở thành một vị Vua oai phong của nước Việt. Sau Đinh Bộ Lĩnh, chúng ta có danh tướng Lý Thường Kiệt, người đã đánh quân nhà Tống tơi bời vào năm Ất Mão 1075. Vào đời Trần, một lần nữa đất nước chúng ta bị đe dọa, Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn đã nghe theo tiếng gọi của các bô lão tại Hội Nghị Diên Hồng đứng lên cầm cự và đánh đuổi 50 vạn quân Mông Cổ ra khỏi bờ cõi. Ngài là một đại tướng cầm quân vững chãi, khôn khéo và có gan bền tựa sắt.

Cuộc chiến thắng thứ nhì trên sông Bạch Đằng được ghi lại trong lịch sử. Vào tháng 3 năm Mậu Tý (1288) Trần Hưng Đạo đã đánh quân nhà Nguyên ra khỏi nước, tịch thu hơn 400 chiến thuyền và bắt rất nhiều quân sĩ. Ngài đã theo sách chiến lược của Ngô Quyền, đóng cọc nhọn dưới lòng sông, khi nước rút những cọc nhọn đã đâm thủng thuyền khiến quân xâm lăng chết ngổn ngang. "Đâu Bạch Đằng Giang, sông hùng dũng của nòi giống Tiên Rồng, giống anh hùng Nam Bắc Trung..." của nhạc phẩm "Bạch Đằng Giang" đã nhiều lần được cất lên ca ngợi người anh hùng này.

Ngoài quân phương Bắc, ở phía Nam, chúng ta có quân Chiêm Thành và hai bên cũng có nhiều lần gây chiến. Từ khi nhà Trần lên ngôi, hai bên hòa thuận và vào năm 1306, Huyền Trân Công Chúa đã vâng lệnh cha và gặt lệ đi sang Chiêm Quốc làm vợ Vua Chế Mân để quốc gia mở rộng thêm bờ cõi.

Hai châu Ô Lý vương ngàn dặm
Một gái Huyền Chân đẹp mấy mươi!

Tiệc thay, chưa được một năm thì Chế Mân mất. Theo tục lệ người Chiêm Thành, Huyền Trân Công Chúa phải bị hỏa thiêu theo Vua. Nghe tin này, Vua Trần Anh Tông sai Trần Khắc Chung, người yêu cũ của Huyền Trân, lén đưa nàng về lại nước nhà và mở trang tình sử ca lóng lánh trác tuyệt, người đời sau ca tụng bằng những áng thơ bất hủ

Mùa xuân, mùa xuân, ôi mùa xuân!
Ai về Chiêm quốc hộ Huyền Chân
Ngoài kia chín vạn bông trời nở
Riêng có tình ta khép lại thôi (Nguyễn Bính)

Quân giặc Minh ở phương Bắc lại trở sang nước ta cai trị. Một lần nữa dân ta lại khổ cực trăm đường và tiếng oan không kêu ra được. Cũng may, lúc ấy có anh hùng Lê Lợi kéo cờ khởi nghĩa ở Lam Sơn. Ngài không chịu nhận lời mời làm quan của quân giặc và nói "Làm trai sinh ở trên đời, nên giúp nạn lớn, lập công to, để tiếng thơm muôn đời, chứ sao chịu bo bo làm đầy tớ người." Sau nhiều trận oai hùng, vào năm 1419 Lê Lợi và quân bị bao vây ở Chí Linh. Thật là người hùng của nước ta không thiếu. Lê Lợi đã liều mình vì nước và xin mặc chiếc áo ngự bào và cưỡi voi ra đánh giặc để cứu chúa. Quân Minh bị lừa và Lê Lợi thoát chết. Trong mười năm

Tết Festival 2005

Sự Tích Việt Nam

Vietnamese Legends and Folklore

Celebrating the Year of the Rooster, Seattle Center, February 5 & 6, 2005

rồng rã Lê Lợi đã đánh tan quân Minh, lấy lại giang sơn và xây đắp lại nền độc lập cho Nước Nam. Từ đó, tấm gương trung thành và hy sinh cao cả của Lê Lai đã soi sáng và tiếp tục soi sáng cho đến ngày sau. Cho nên, mỗi lần chúng ta nhắc đến Lê Lợi, không ai quên Lê Lai.

Rồi ở làng Nam Xương, có chàng Trương vì nước xông pha ngoài trận mạc. Ở nhà với lòng chung thủy đợi chờ, người thiếu phụ dạy dỗ con thơ. Mỗi khi con hỏi cha đâu thì nàng nói cha đêm tối mới về và chỉ bóng trên tường nói cha con đó. Khi chàng Trương về, con không nhận chàng là cha và bảo cha đêm tối mới về. Sự hiểu lầm này đã làm nàng bỏ nhà ra đi và lao theo giòng nước hủ mình. Khi biết được, chàng Trương đã hối tiếc và cùng dân làng lập miếu thờ. Biết được câu chuyện oan ức này, Vua Lê Thánh Tông đã tác một bài thơ khi đi ngang miếu Thiếu Phụ Nam Xương:

Nghi ngút đầu ghềnh tỏa khói hương
Miếu ai như miếu vợ chàng Trương
Ngọn đèn dù tắt đừng nghe trẻ
Sông nước chi cho lụy đến nàng
Chúng tỏ có đôi vầng nhật nguyệt
Giải oan chi nọ mấy đàn tràng
Qua đây bàn bạc mà chơi vậ
Khá trách chàng Trương nữ phụ phàng

Còn nhiều lắm! Nhất là chuyện cổ tích như Cây Tre Trăm Đốt, Hồ Hoàn Kiếm, Tấm Cám, Ăn Khế Trả Vàng, v.v. Chúng tôi xin ngừng nơi đây và xin mời quý vị đến Đại Hội Mừng Xuân Ất Dậu tại Seattle Center để cùng nhau mừng Xuân và tưởng nhớ lại những vị anh hùng anh thư dân tộc cũng như nghe lại những mẫu chuyện cổ tích đầy tính cách giáo dục. Với chủ đề "Những Sự Tích của Việt Nam", một kho tàng quá lớn cho một hội đoàn nhỏ bé với nhiều eo hẹp, chúng tôi hy vọng hai ngày Đại Hội Mừng Xuân Ất Dậu không ít nhiều sẽ đem lại quý vị hương vị Xuân với chút văn hoá Việt. Cảm ơn!

Tết In Seattle